

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

přímá / ve spojení se separačními metodami

(separace) + ionizace + detekce + identifikace + kvantifikace analytů

PŘÍMÁ IONIZACE

MALDI-TOF, DART/MS

SEPARAČNÍ METODY

chromatografie – CGC, GC x GC, HPLC, UPLC, CHIP-LC

elektromigrační m. – CZE, CITP

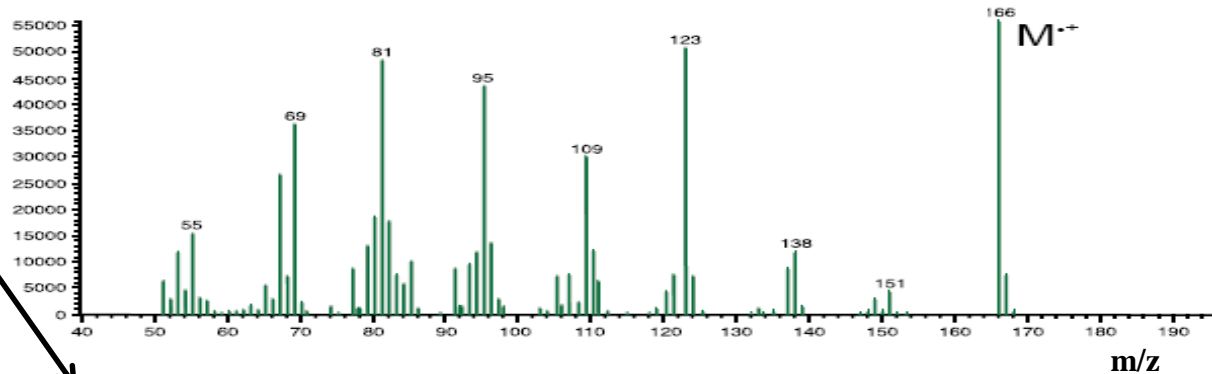

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

princip

1. Tvorba iontů: ionizace – rozhoduje o charakteru spektra
(intenzita pro sledované hodnoty m/z)
2. Fokusace proudu iontů – předfiltrace
3. Hmotnostní analýza (hmotnostní filtrace)
4. Detekce iontů – záznam spektra (měření intenzity signálu pro nastavený průchod podle m/z)

1. IONIZACE: Primární vznik iontů; $m/z \approx 1-1500$

2-4. Rozsah zaznamenaných iontů: $m/z = 40-200$

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

části hmotnostního spektrometru

Iontový zdroj

Plynná fáze:

EI (M^+ , fragmentace)

– 70 eV (standardní energie
– knihovna spekter)

CI ($M^+ \approx PCI$, $M^- \approx NCI$;
ionizační plyn - methan)

Kapalná fáze:

ESI; APCI; APPI

Adukty $\rightarrow$ pseudomolekulové
ionty: $[M+H]^+$; $M+NH_4^+$;
 $[M-H]^-$; $M+Cl^-$; $M+CH_3COO^-$
 $[M + zH]^{z+}$; $[M - zH]^{z-}$

Hmotnostní analyzátor

Kvadrupól (přímý, sférický - past)

$\Delta M \approx 0,1 - 1$

TOF - s dobou měření letu

$\Delta M \approx 0,001$

Orbitrap

$\Delta M \approx 0,0001$

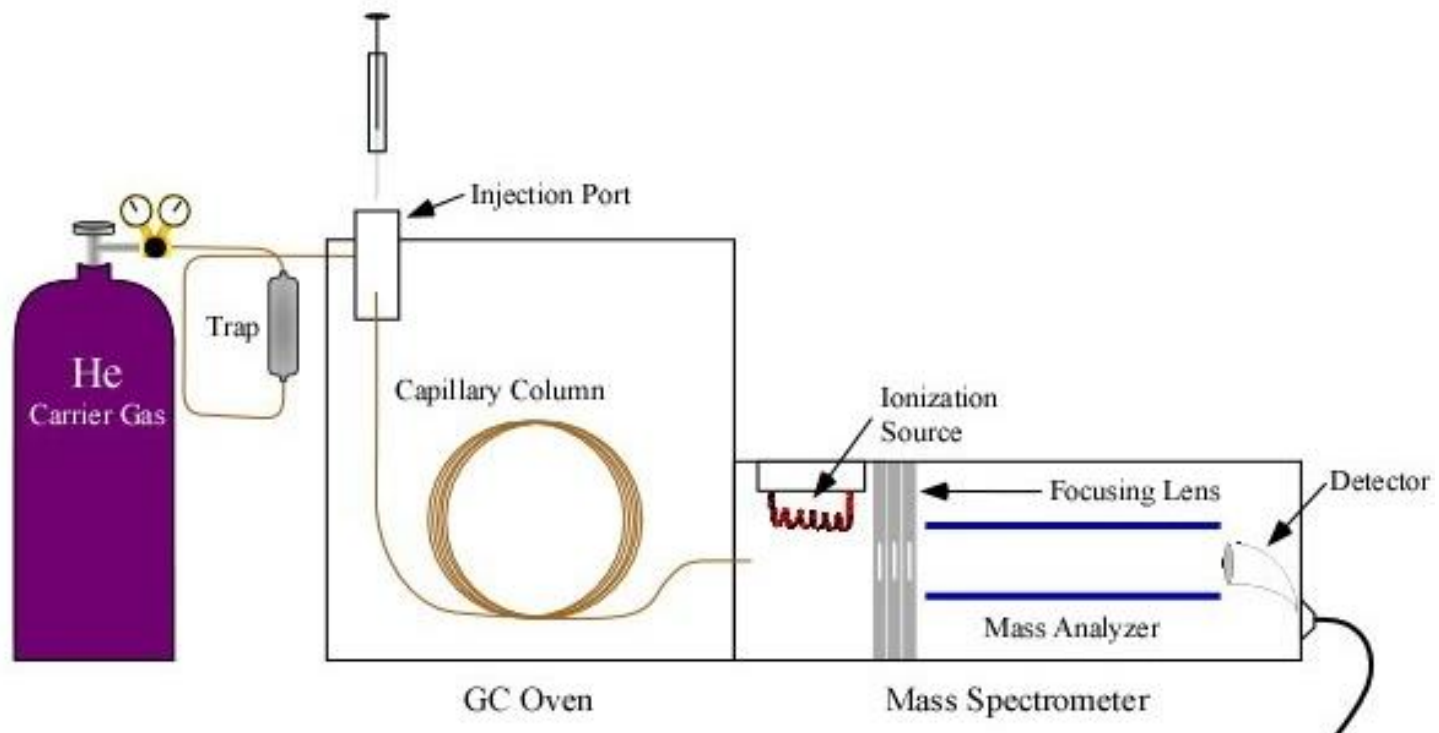
Vícestupňová MS – fragmentace

Kombinace: iontová mobilita + MS

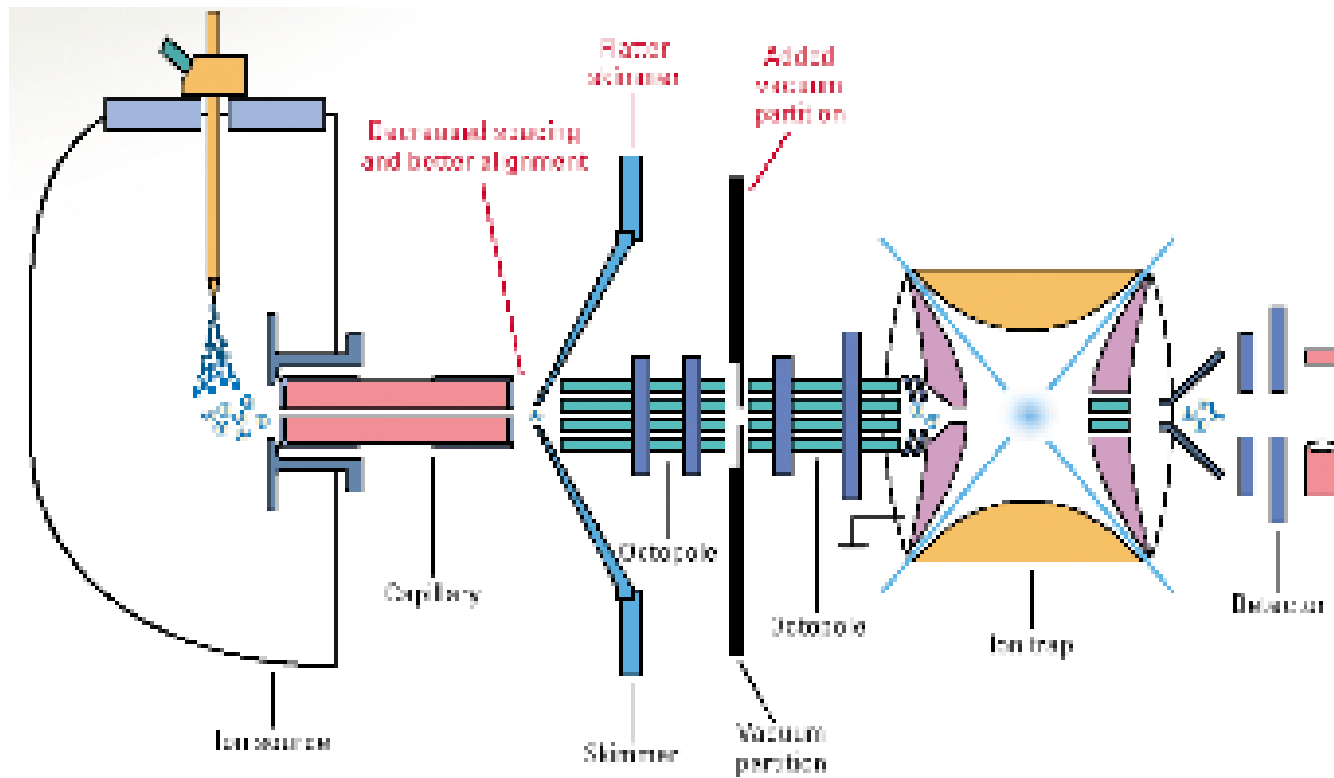
HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

spojení GC - MS

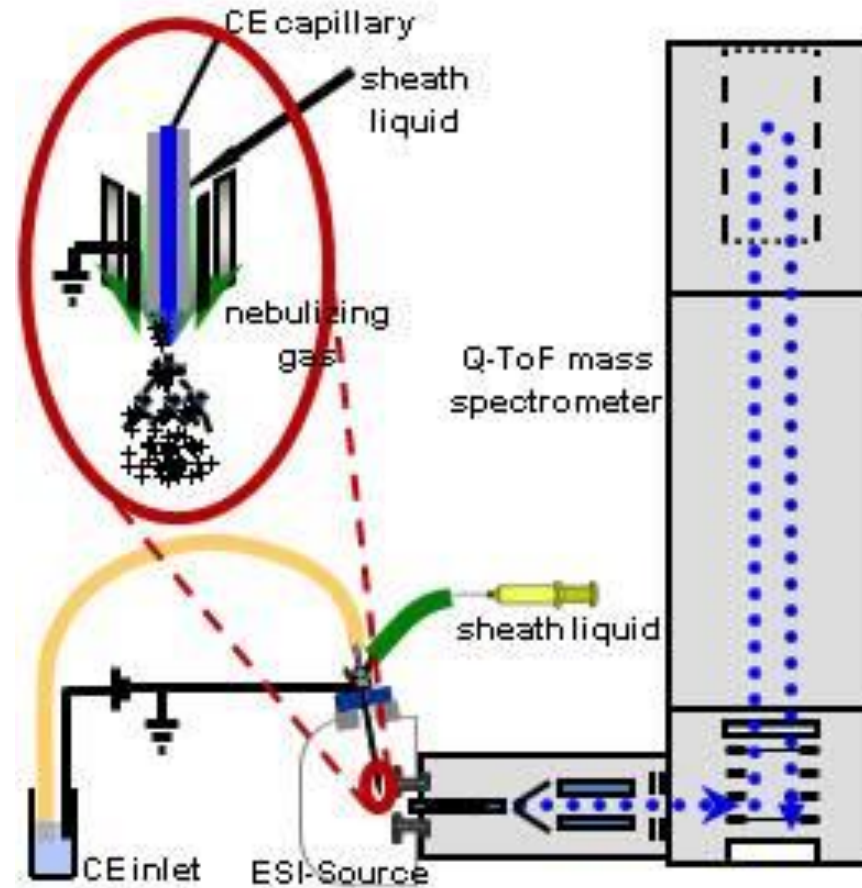
HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

spojení LC - MS

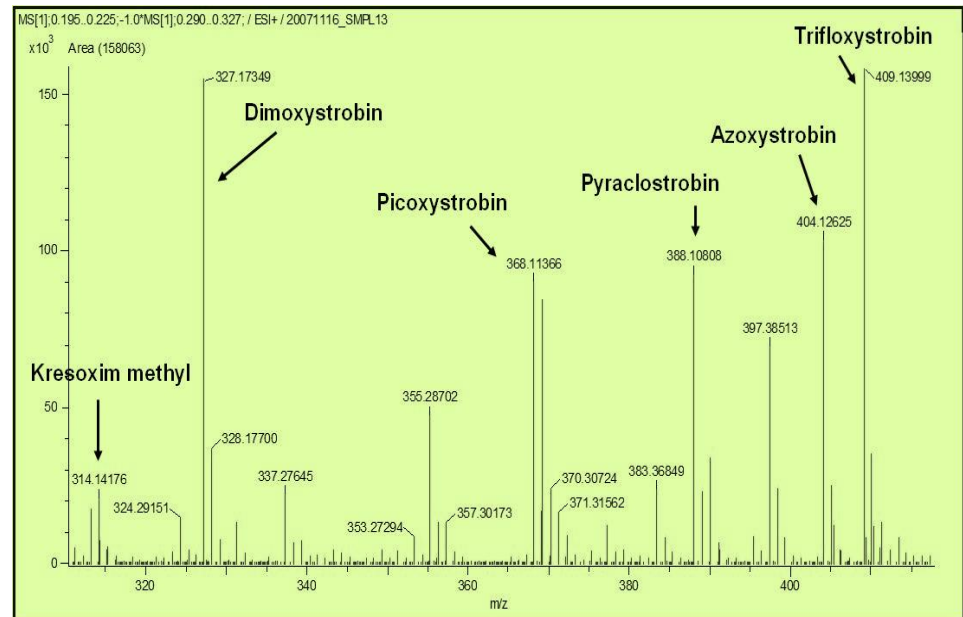
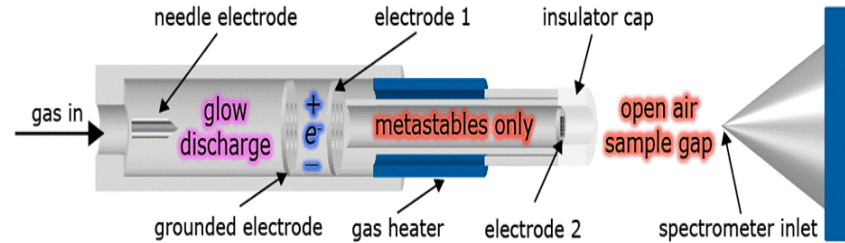
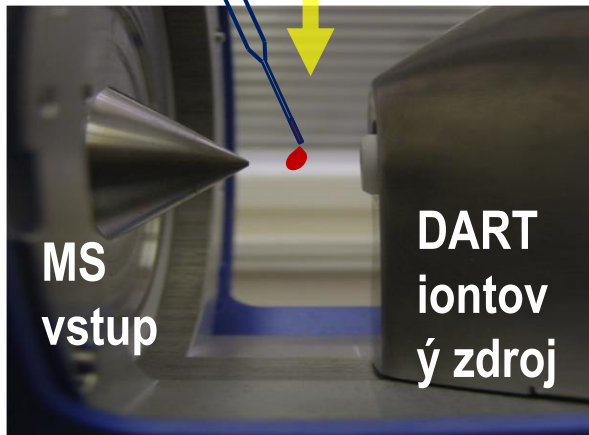
HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

spojení CZE - MS

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

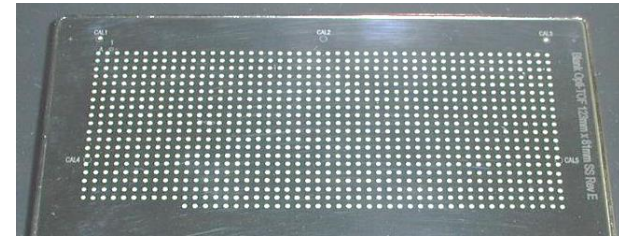
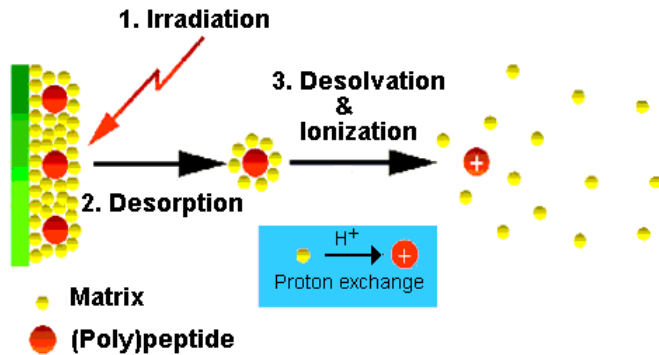
DART / MS

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

MALDI / TOF

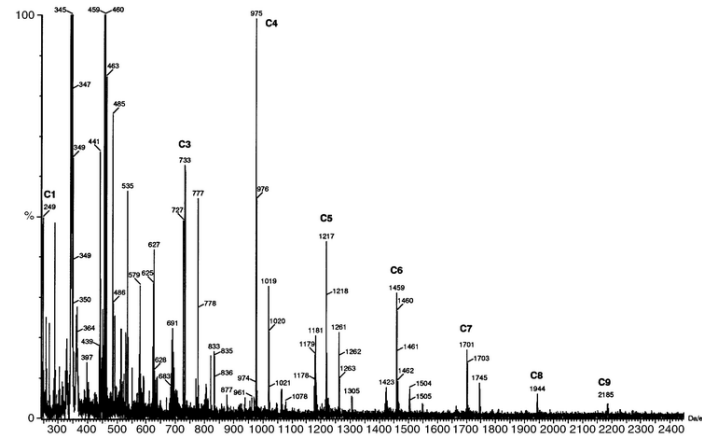
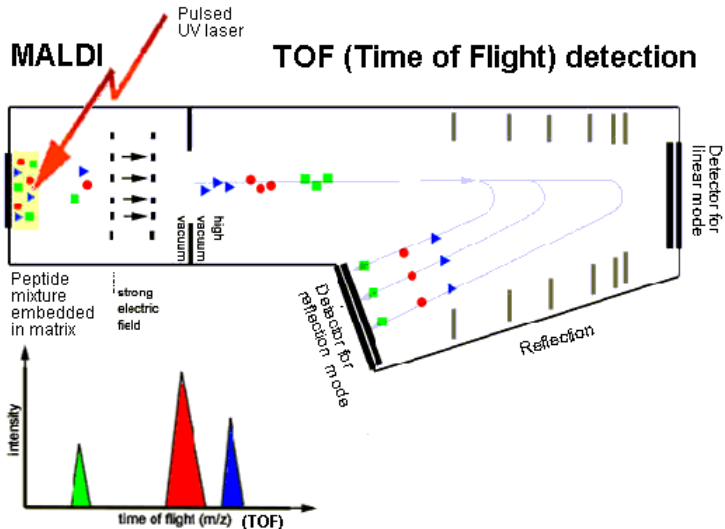
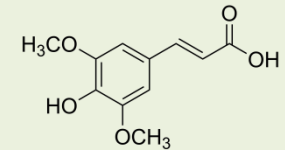
MALDI (Matrix Assisted Laser Desorption Ionization)

Vhodné matrice - absorbují záření laseru
 UV: (N_2 laser - 337 nm; Nd:YAG laser 355 nm)

IČ: (Er:YAG laser - 2940 nm)

Např. 2,5-dihydroxybenzoová k.,
 sinapová k.

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

měřicí módy a zpracování dat

Technický parametr	Spektrální informace	Interpretační informace
Ionizace	Molekulový ion →→→→→	M
	Pseudomolekulový ion →	M
	Fragmentové ionty →→→→	Struktura molekuly
Hmotnostní separace	Přesná hmota →→→→→	M; elementární složení
	Izotopový klastr →→→→→ molekulového iontu	Velikost náboje; izotopové zastoupení
	Izotopové klastry →→→→ fragmentových iontů	Struktura molekuly
Ukládaná data	Plná spektra →→→→→→→→	Cílená, necílená a retrospektivní analýza
	Vybrané ionty →→→→→→ a MS ⁿ přechody	Identifikace a kvantifikace konkrétních sloučenin

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

aplikační možnosti

Prakticky univerzální použitelnost - od vysoce těkavých látek až po vysokomolekulární biopolymery → organická chemie, petrochemie, farmacie, potravinářství...

Rutinní analýza – rychlost, spolehlivost, přesnost, identifikace, kvantifikace → inspekční činnost, provozní kontrola

Cílená a necílená analýza - inspekční činnost, forenzní analýza, retrospektivní analýza dat

Vědecké účely – identifikace, kvantifikace, profilace – spektrální vzory, multivariační analýza dat, metabolomické studie apod.

a) Separační metoda + MS:

RT, intenzita signálu

spektrální informace – identifikace

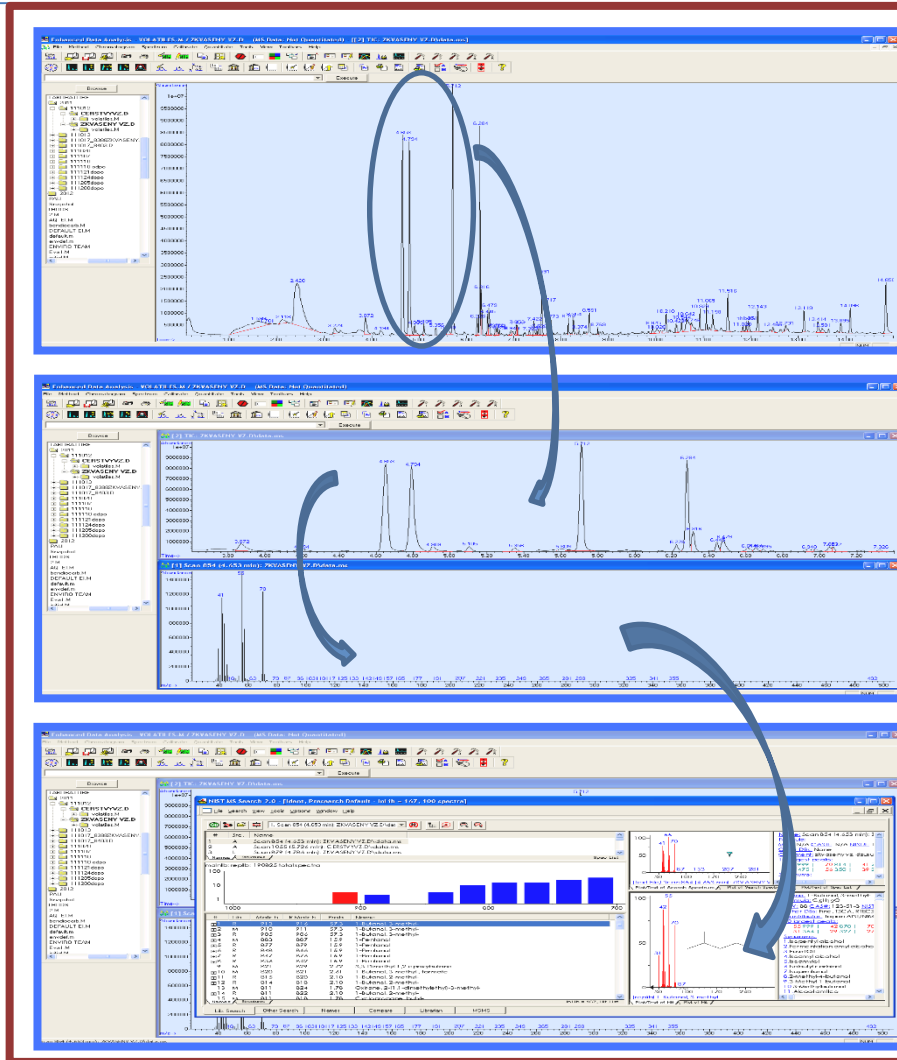
**→ zjednodušení optimalizace metod, vyhodnocení dat
zrychlení separace – pomocí MS lze rozlišit sloučeniny
v překrytých elučních zónách**

b) Přímá MS: směsné spektrum → identifikace markerů

profilace → multivariační analýza dat

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

Příklad č.1: GC-MS – analýza těkavých látek

Celkový záznam (plnospektrální mód)

Všechny ionty ve zvoleném rozsahu
hodnot m/z

Celkový proud iontů
→ total ion current – TIC

Integrace - kvantifikace

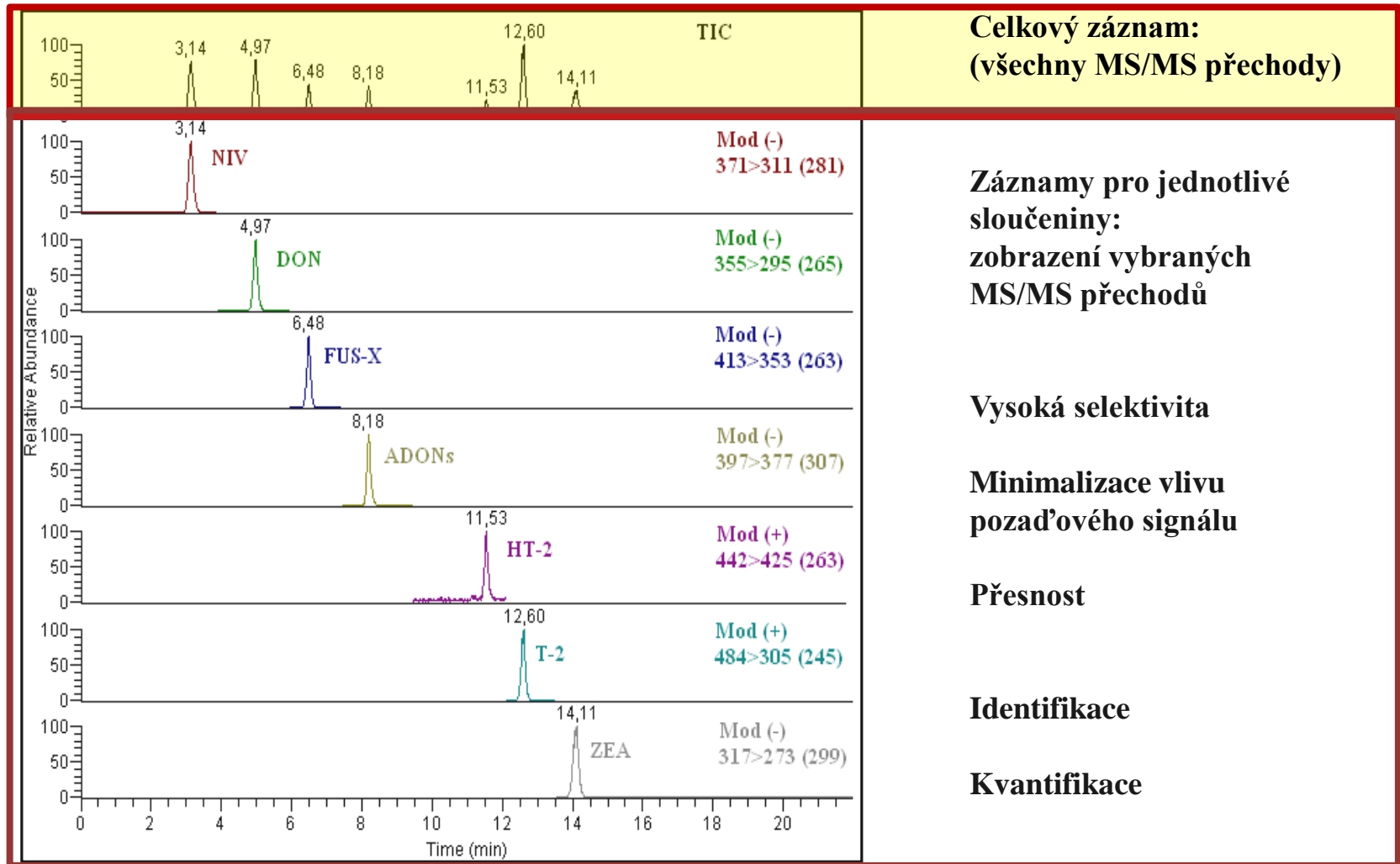
Zobrazení spektra vybrané sloučeniny
(zvolený RT) - identifikace

Identifikace pomocí knihovny spekter
→ spektrum + RTI

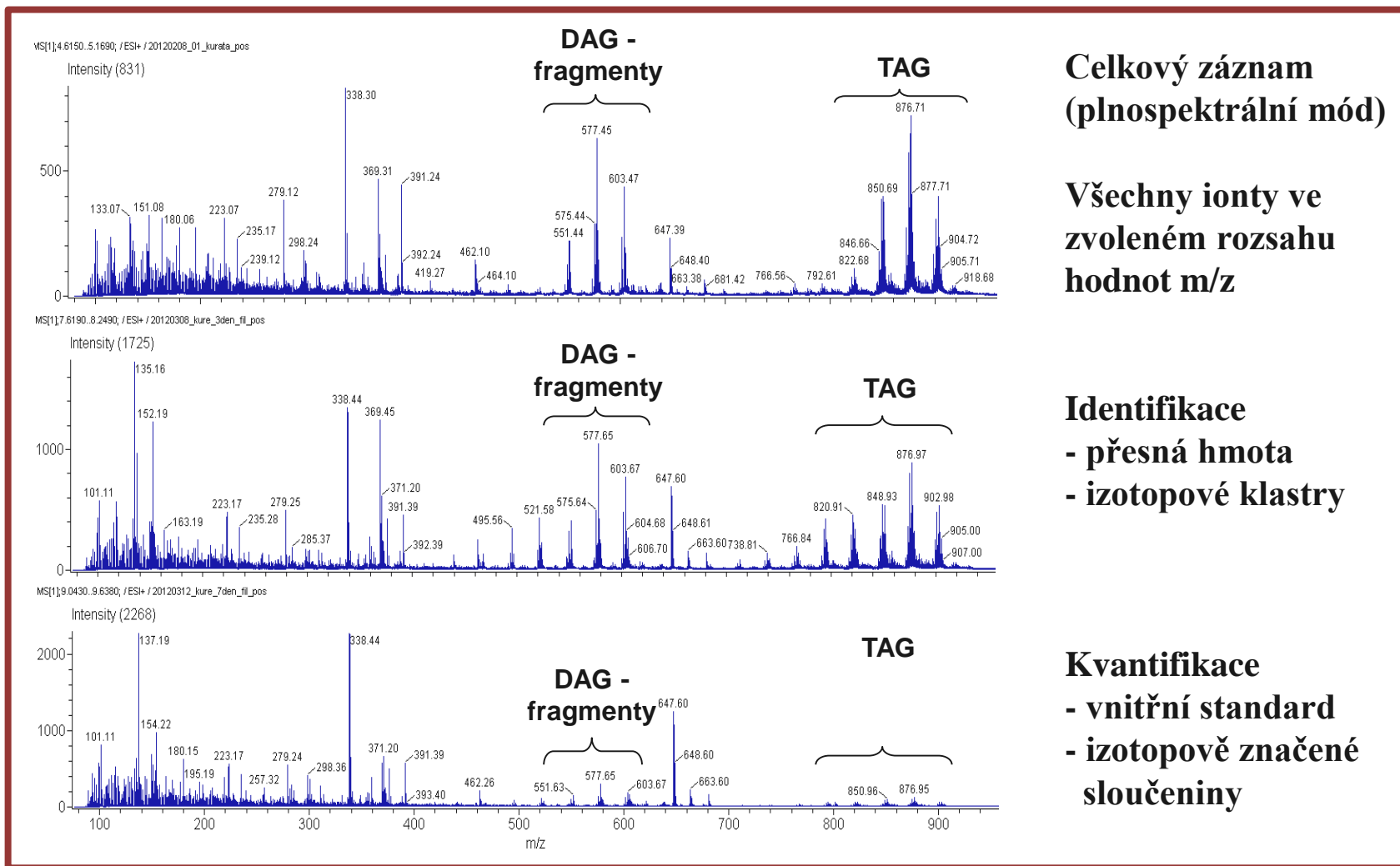
HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

Příklad č.2: LC-MS – analýza mykotoxinů

HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE

Příklad č.3: DART/MS – degradace TAG

**Celkový záznam
(plnospektrální mód)**

**Všechny ionty ve
zvoleném rozsahu
hodnot m/z**

**Identifikace
- přesná hmota
- izotopové klastry**

**Kvantifikace
- vnitřní standard
- izotopově značené
sloučeniny**

